

โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้ไผ่เศรษฐกิจ

บัญชา จุลกุล

Product design for home use from economic bamboo

Bancha Julukul

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Faculty of Fine Arts Songkhla Rajabhat University

Corresponding author. E-mail address: pub_56@hotmail.com

received: January 5 ,2024 revised: February 2,2025 accepted: November 6,2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้ไผ่เศรษฐกิจ 2. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการไม้ไผ่บ้านท่านางหอม จังหวัดสงขลา กลุ่มประชากรตัวอย่าง แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มผู้นำชุมชน 2. ผู้ประกอบการพื้นที่บ้านท่านางหอม 3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการออกแบบ ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่มีต่อเปลนอน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.38 ม้านั่งอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.55 ชั้นวางของอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.33 เคาน์เตอร์บาร์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.45 ชั้นวางรองเท้าอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.29 ราวตากผ้าอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.40 แคร่อยู่ในระดับพึงพอใจที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.69 ชุดโต๊ะอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.50 ชุดถาดและแก้วน้ำ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57 ชุดโต๊ะเก้าอี้บาร์ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.67 และผลความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย 50 คน ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.49

คำสำคัญ : ของใช้ในบ้าน ไม้เศรษฐกิจ

ABSTRACT

This research aims 1) to design household products from economic bamboo, 2) to transfer knowledge to bamboo entrepreneurs in Ban Thanang Hom, Songkhla Province. The sample population is divided into 3 groups: 1. Community leaders 2. Entrepreneurs in Ban Thanang Hom area 3. Design experts, which were selected by purposive sampling. The tools used were interviews and questionnaires. Community leaders, entrepreneurs and tourists were asked about the products by calculating the mean and standard deviation. Statistics were used to analyze the data. The results showed that the satisfaction of design experts with the hammock was at a high level with an average of 4.38; the bench was at the highest level with an average of 4.55; the shelf was at a high level with an average of 4.33; the bar counter was at a high level with an average of 4.45; the shoe rack was at a high level with an average of 4.29; the clothes drying rack was at a high level with an average of 4.40; the bed was at the highest level with an average of 4.69; the table set was at a high level with an average of 4.50; the tray and glass set was at the highest level with an average of 4.57; and the bar table and chair set. The satisfaction level of the target group of 50 people with the product design was at the highest level with an average of 4.49.

Keyword: household items economic bamboo

บทนำ

ไม่นับว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ และในประเทศไทยพบชนิดไม้ที่หลากหลายขึ้นกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ ตั้งแต่ยอดเขาจนถึงตามเกาะแก่งต่าง ๆ ในทะเล ไม้หลายชนิดมีคุณค่ามีความสำคัญต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีของชุมชนท้องถิ่นไทย และกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งในวิถีบริโภค อาหาร การกิน ขนมหางของเด็ก เครื่องมือ เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องจักสานหัตถกรรม เครื่องมือจับสัตว์น้ำ แหล่งผลิตถ่าน และไม้ฟืน อีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญ คือบทบาท ในระบบนิเวศทั้งการเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำในป่าริมน้ำ ช่วยยึดหน้าดิน และริมตลิ่งลำน้ำ ช่วยบรรเทาภัยพิบัติโดยเฉพาะการพังทลายของตลิ่งท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของฝน ไม้ไผ่ยังมีศักยภาพในการเก็บกักคาร์บอนและช่วยลดภาวะโลกร้อนได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญด้านเศรษฐกิจของสังคมไทย ทั้งภาพรวมของประเทศและเศรษฐกิจท้องถิ่น ซึ่งมีรูปแบบและระบบการจัดการไม้ หรือวนวัฒนวิธีที่แตกต่างกันไป ทั้งในป่าธรรมชาติ ป่าชุมชน ระบบวนเกษตร ระบบสวนป่าครอบครัว ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ แปรรูปจากไม้ไผ่และหน่อไม้ ซึ่งปัจจุบันภาคเอกชนมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีในการแปรรูปเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการแปรรูปไม้ไผ่ เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องเรือน ไม้ประสาน วัสดุตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่สำคัญคือ เราจะมีแนวทางในการยกระดับการจัดการไม้โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นได้อย่างไร ทั้งการจัดการแหล่งวัตถุดิบในพื้นที่ป่าธรรมชาติ ป่าชุมชน ป่าครอบครัวที่มีรูปแบบการเก็บหา การตัดฟันอย่างยั่งยืน จนถึงการ พัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น และเศรษฐกิจภาพรวมของไทย (สมหญิง สุนทรวงษ์, 2557) การทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในด้านประโยชน์ใช้สอยตามสภาพของสังคมแต่ละยุคสมัยจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วในครั้งศตวรรษที่ผ่านมาอันเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมซึ่งต้องพึ่งพาเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ มากขึ้น ความจำเป็นของการใช้ผลิตภัณฑ์โดยตรงในชีวิตประจำวันลดน้อยลงผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นจึงปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยด้วยมีการนำประโยชน์ใช้สอยไปใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น มีการพัฒนารูปแบบ รูปทรง และขนาดให้แตกต่างไปจากเดิมเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยตามสภาพการของสังคมในปัจจุบันมากขึ้นการทำผลิตภัณฑ์ทุกภาคของประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีความประสานกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม กรรมวิธี วัสดุ ตลอดจนรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะและเป็นแบบอย่างที่มีเอกลักษณ์ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2538) ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาเหล่านี้ นับวันก็ยิ่งสูญหาย เนื่องจากการใช้งานไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของตลาดในยุคปัจจุบัน ประกอบกับความต้องการของรัฐบาลโดยกรมการพัฒนาชุมชนมีเป้าประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงโดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เชื่อมโยงไปสู่การดำเนินงานโครงการ OTOP หากแต่ชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่ต้องอาศัยหลักทฤษฎีทางการออกแบบมาช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์เหล่านั้น โดยนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ศิลปะหัตถกรรม ดนตรี การแสดง พื้นบ้าน วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และทุนทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์สำคัญ มาออกแบบ สร้างสรรค์เป็นงานผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อเสริมสร้าง ต่อยอดภูมิปัญญาของชุมชน ให้คงอยู่และเป็นการเผยแพร่ศิลปะ วัฒนธรรมผ่านทางรูปแบบผลิตภัณฑ์รวมถึงยังส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ไปสู่อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และผลักดันให้อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการนำเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มีคุณภาพ เป็นสิ่งเชื่อมโยงมรดกและทุนทางสังคมให้นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้ไผ่เศรษฐกิจ
2. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการไม้ไผ่บ้านท่าทางหอม

ขอบเขตการศึกษา

ในโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะทำการค้นคว้าเก็บข้อมูลจากตำรา เอกสาร งานวิจัย โดยในส่วนของข้อมูลภาคสนามจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสำรวจความพึงพอใจ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่บ้านท่านางหอมจังหวัดสงขลา และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์และดำเนินการตามจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น ซึ่งจะมีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกศึกษาข้อมูลผู้วิจัยจะออกแบบและทดลองสร้างผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน โดยมีการนำเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางและกรอบที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลและการออกแบบ

2. ศึกษาข้อมูลและทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน

3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าและการนำไม้ไผ่แต่ละประเภทไปใช้ประโยชน์

ขอบเขตด้านการสร้างสรรค์

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้ไผ่เศรษฐกิจจำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ชุดโต๊ะเก้าอี้บาร์, เพลนอน, เคา์เตอร์บาร์, ชั้นวางของ, ชั้นวางรองเท้า, ชุดถาดและแก้วน้ำ, แคร่ไม้ไผ่, ม้านั่ง, ราวตากผ้า และชุดโต๊ะ

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษามีผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการในพื้นที่บ้านท่านางหอม ต.น่าน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา จำนวน 5 คน

2. กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในพื้นที่บ้านท่านางหอม ต.น่าน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง

แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการพื้นที่บ้านท่านางหอม ต.น่าน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ใช้วิธีการแบบเจาะจง จำนวน 5 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านท่านางหอม ต.น่าน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โดยการสุ่มตัวอย่งนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในพื้นที่บ้านท่านางหอม ต.น่าน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวแต่ละวันไม่น้อยกว่า 50 คน บริเวณร้านอาหารและร้านค้าต่างๆ

พื้นที่ที่ทำการศึกษา

1. พื้นที่บ้านท่านางหอม ต.น่าน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โดยวิธีการเลือกแบบพื้นที่แบบเจาะจง

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ การออกแบบ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ประเภทของใช้ภายในบ้าน และเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการชุมชนบ้านท่านางหอม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการสำรวจบริบทของพื้นที่ในแง่มุมต่าง ๆ จากชุมชน และความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน รวมถึงความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากงานวิจัยของกลุ่มตัวอย่าง อันจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในโครงการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในโครงการวิจัยนี้มีกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการในพื้นที่บ้านท่านางหอม เรื่อง ความต้องการ ความคาดหวังของชุมชน และผู้ประกอบการในพื้นที่บ้านท่านางหอมที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา

2. แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามนักท่องเที่ยวพื้นที่บ้านท่านางหอม เรื่อง พฤติกรรมและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดสงขลา

ประเด็นที่ 1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ

3. แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) แบบประเมินผลงานการออกแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ เรื่อง ประเมินผลงานต้นแบบผลิตภัณฑ์ ประเภทของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ

ประเด็นที่ 1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นที่ 2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ

โดยมีประเด็นคำถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ

ประเด็นที่ 1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นที่ 2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจโดยมีประเด็นคำถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลอัตลักษณ์ชุมชนพื้นที่บ้านท่าทางหอมจังหวัดสงขลา และความต้องการด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่จากผู้ผลิตในชุมชนและผู้บริโภค ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพ บันทึกเสียง และจดบันทึก

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่จากอัตลักษณ์ชุมชนพื้นที่บ้านท่าทางหอมจังหวัดสงขลา จากคนในชุมชนและกลุ่มผู้บริโภค จำนวน 50 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพได้ 3 ขั้นตอน

การเก็บข้อมูลของกลุ่มผู้ประกอบการไม้ไผ่บ้านท่าทางหอม

ในการลงพื้นที่กลุ่มผู้ประกอบการไม้ไผ่บ้านท่าทางหอมในครั้งนี้ ผู้วิจัย ศึกษา สืบค้นเก็บข้อมูลของพื้นที่วิจัยในประเด็นต่าง ๆ เช่น รูปแบบของผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ เทคนิคและการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ ชนิดของไม้ไผ่แต่ละประเภท บริบทต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ หัตถกรรม ภูมิปัญญาเกี่ยวกับไม้ไผ่ โดยใช้วิธีการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและคนในชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้



ภาพ 1 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลร้านไฟศาลซุ่มไม้ไผ่



ภาพ 2 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลร้านน้องเจสซุ่มไม้ไผ่

ตาราง 1 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้ประกอบการไม้ไผ่บ้านท่านางหอม

ลำดับที่	ภาพ	รายละเอียด
1	  	ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ชุมนอน ชุมนอน ชุมนั่ง แคร่ ชุดโต๊ะเก้าอี้ ฉากกันห้อง ชุมนอน ชุมนั่ง ชุมนอน และ โต๊ะชุด เช่น บันได แคร่ ไม้ไผ่ ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นต้องการของตลาด
2		วัสดุหลักที่ใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ได้แก่ไผ่ตง ไม้ไผ่ มัน และไผ่รวกมาประกอบเป็นโครงสร้างของชิ้นงาน เพราะเนื้อไม้มีความแข็งแรงทนทานเป็นไม้ที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น

ลำดับที่	ภาพ	รายละเอียด
		

การวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่และกลุ่มผู้ประกอบการ

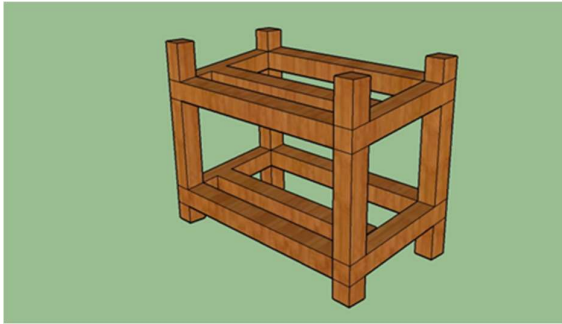
ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ของกลุ่มผู้ประกอบการบ้านท่านางหอมจังหวัดสงขลาเป็นแหล่งผลิตงานไม้ไผ่แห่งแรกและใหญ่ที่สุดใน จ.สงขลา ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้ใช้อย่างกว้างขวาง โดยมีหลายผลิตภัณฑ์ให้เลือก ทั้งซุ้มบ้าน ซุ้มนอน ซุ้มนั่ง แคร่ ชุดโต๊ะเก้าอี้ ฉากกันห้อง ซุ้มนอน ซุ้มนั่ง ซุ้มบ้าน และโต๊ะชุด เช่น บันได แคร่ ไม้กวาด กรงไก่ และเก้าอี้เตออร์ ซึ่งลูกค้ามีทั้งในพื้นที่จังหวัดสงขลา และอีกหลายจังหวัดของภาคใต้ รวมทั้งธุรกิจรีสอร์ท ทั้งในและต่างจังหวัดก็ได้มาสั่งซื้อ เพื่อนำไปสร้างรีสอร์ท และบางส่วนได้มีการสั่งซื้อ เพื่อส่งไปจำหน่ายยังประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย โดยราคาขายหากเป็นประเภทซุ้มนอน ซุ้มนั่ง ซุ้มบ้าน และ โต๊ะชุด จะอยู่ที่ 3,000 - 20,000 บาท ส่วนงานขนาดเล็ก เช่น บันได แคร่ ไม้กวาด กรงไก่ จะอยู่ที่ราคาหลักร้อยบาท สำหรับวัตถุดิบ ซึ่งเป็นไม้ไผ่นั้น ส่วนใหญ่จะสั่งมาจากอำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร โดยจะใช้ไม้ไผ่ตงและไม้ไผ่มันมาประกอบเป็นโครงสร้างของชิ้นงาน เพราะเนื้อไม้มีความแข็งแรงทนทาน สำหรับสู่ทางการทำธุรกิจผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ มีแนวโน้มทางการตลาดที่ดี เพราะ ขณะนี้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติเริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังขาดความน่าสนใจยังเป็นรูปแบบที่เห็นอยู่โดยทั่วไปไม่เอกลักษณ์เฉพาะ และยังไม่มีการบริหารจัดการไม้ และการรักษาเนื้อไม้ไผ่ให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์กระบวนการจัดการไม้และการรักษาเนื้อไม้ไผ่เพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่บ้านท่านางหอมและยังเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มผู้ประกอบการอีกด้วย

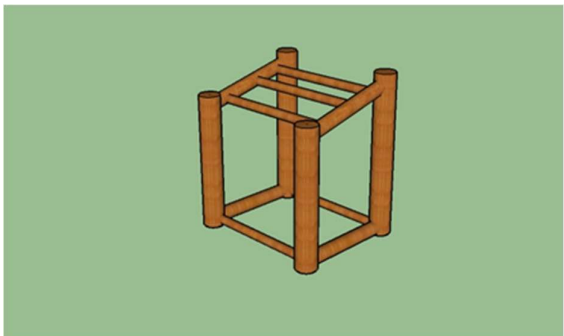
การวิเคราะห์แบบร่างผลิตภัณฑ์

ในการออกแบบครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่มีความน่าสนใจและนำวัสดุสมัยใหม่มาใช้ร่วมกับไม้ไผ่เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์และยังเป็นการแก้ปัญหาของการยึดจับของตัวผลิตภัณฑ์ที่ไม่แข็งแรงอีกด้วย โดยผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบมีทั้งหมด 10 ผลิตภัณฑ์ดังนี้

ตาราง 2 แบบร่างผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่

ลำดับที่	ภาพแบบร่าง	รายละเอียด
1	ชุดโต๊ะเก้าอี้บาร์ 	ชุดโต๊ะเก้าอี้บาร์ออกแบบให้ดูเรียบง่ายเน้นความสะดวกสบายเป็นการออกแบบที่เป็นการผสมกันระหว่างไม้ไผ่กับเหล็กเพื่อให้ชิ้นงานมีความน่าใจและความแข็งแรงของผลิตภัณฑ์
2	เปลนอน 	ออกแบบให้รูปทรงสวยงามแปลกตาเน้นการโค้งเว้าของตัวเปลนอนให้สอดคล้องกับสรีระของการนอน
3	เคาน์เตอร์บาร์ 	ต้องการออกแบบให้ดูเรียบง่ายเน้นให้มีพื้นที่การใช้งานที่สะดวกสบายเคลื่อนย้ายได้ง่ายด้านหน้าและด้านข้างเน้นการโชว์ลายไม้ไผ่

ลำดับที่	ภาพแบบร่าง	รายละเอียด
4	ชั้นวางของ 	ออกแบบให้เป็นชั้นวางของที่สามารถวางของได้หลากหลายใช้ไม้ไผ่ในการทำพื้นของชั้นวางที่เป็นลักษณะระแนงเพื่อให้น้ำหนักเบา
5	ชั้นวางรองเท้า 	ต้องการออกแบบให้เสาเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีความแข็งแรงแปลกใหม่และน่าสนใจ
6	ชุดถาดและแก้วน้ำ 	ชุดถาดออกแบบให้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมเพื่อความคล่องตัวในการใช้งานและการจัดเก็บส่วนแก้วน้ำจะออกแบบให้เป็นทรงกระบอกสามารถหยิบจับได้ง่ายและเห็นลายของไม้ไผ่

ลำดับที่	ภาพแบบร่าง	รายละเอียด
7	แคร่ไม้ไผ่ 	ออกแบบให้ลักษณะของโครงสร้างหลักเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมและเสริมความแข็งแรงด้วยการใช้ระแนงผิวเรียบเพื่อความสบายในการนั่งหรือนอน
8	ม้านั่ง 	ออกแบบให้เป็นม้านั่งที่อยู่ในสวนหรือวางไว้หน้าบ้านใช้โครงสร้างของลำไผ่เป็นโครงสร้างเด่นและปูพื้นด้วยไม้ไผ่ซี่ระแนงเรียบเพื่อความสวยงามและการนั่งที่สบาย
9	ราวตากผ้า 	ออกแบบให้เป็นราวตากผ้าที่อยู่ภายในบ้านเน้นการตากผ้าขนหนูหรือผ้าผืนเล็กๆที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก

ลำดับที่	ภาพแบบร่าง	รายละเอียด
10	ชุดโต๊ะ 	ออกแบบโดยนำเหล็กมาเป็นข้อต่อของตัวชิ้นงานทำให้ชุดโต๊ะมีความแข็งแรง น่าสนใจและทำให้ผลิตภัณฑ์ดูมีความร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น

ตาราง 3 ต้นแบบผลิตภัณฑ์

ลำดับ	ภาพ	รายละเอียด
1		ผลิตภัณฑ์ชุดโต๊ะเก้าอี้บาร์สำเร็จพร้อมใช้งานจริง
2		ผลิตภัณฑ์เปลงอน

3		ผลิตภัณฑ์เคาน์เตอร์บาร์
4		ผลิตภัณฑ์ชั้นวางของ
5		ผลิตภัณฑ์ชั้นวางรองเท้า
6		ผลิตภัณฑ์ชุดถาดและแก้วน้ำ

7		ผลิตภัณฑ์แคร่
8		ผลิตภัณฑ์ม้านั่ง
9		ผลิตภัณฑ์ราวตากผ้า
10		ผลิตภัณฑ์ชุดโต๊ะเก้าอี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้ไผ่เศรษฐกิจ โดยโครงการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 10 ผลิตภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและหลักการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่มีความน่าสนใจและนำวัสดุสมัยใหม่มาใช้ร่วมกับไม้ไผ่เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์ โดยสรุปผลความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบได้ดังนี้

ผลการวิจัยมีดังนี้ ผลระดับความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่มีความพึงพอใจต่อเปลาตอน มีความพึงพอใจรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.38 ม้านั่งอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย 4.55 ชั้นวางของอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.33 เคา์เตอร์บาร์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.45 ชั้นวางรองเท้าอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.29 ราวตากผ้าอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.40 แคร่อยู่ในระดับพึงพอใจที่สุด และมีค่าเฉลี่ย 4.69 ชุดโต๊ะอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.50 ชุดถาดและแก้วน้ำ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย 4.57 ชุดโต๊ะเก้าอี้บาร์ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย 4.67 และผลระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย 50 คน ที่ต่อผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้เศรษฐกิจ มีความพึงพอใจในประเด็นต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านกายวิภาคเชิงกลอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย 4.51 ด้านแนวโน้มอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.49 ด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.47 ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.50 และสรุปความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ย 4.49

2. การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการไม้ไผ่บ้านท่านางหอม

ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้โดยจะลงไปให้ความรู้กลุ่มผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มจะใช้เวลาในการถ่ายทอดองค์ความรู้ไม่เกินกลุ่มละ 2 ชั่วโมง และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายองค์ความรู้ที่ทำการถ่ายทอดแบ่งองค์ความรู้เป็น 2 ประเด็นดังนี้

2.1 ด้านการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้พัฒนาและออกแบบร่วมกับผู้ประกอบการโดยให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนรวมในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบร่างร่วมกับผู้ประกอบการ ให้ผู้ประกอบการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผู้ประกอบการต้องการ และเทคนิคกระบวนการในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองเทคนิคต่าง ๆ เช่น การออกแบบข้อต่อแบบต่าง ๆ ที่ช่วยในการประกอบชิ้นงานรวมทั้งรูปแบบและวัสดุอื่น ๆ ที่นำมาผสมผสานกับงานไม้ไผ่เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์และสร้างอัตลักษณ์งานไม้ไผ่ให้กับชุมชนบ้านท่านางหอม

2.2 ด้านการกระบวนการจัดการไม้ การรักษาเนื้อไม้ให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน ผู้ประกอบการต้องการความรู้เรื่องการจัดการไม้ไผ่และการรักษาเนื้อไม้เนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการเจอปัญหาหมอดและเชื้อราฆ่าทำลายเนื้อไม้ไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกิดความเสียหายและทางกลุ่มใช้วิธีการพ่นน้ำยากันหมอดและเชื้อราทุก ๆ 1 เดือน ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดลองหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเริ่มต้นจากกระบวนการจัดการลำไม้ไผ่ที่เริ่มต้นจากการขุดผิวไม้เพื่อไม่ให้ไม้สามารถพ่นและเคลือบเงาสีลงบนไม้ไผ่ได้นอกจากนั้นการแก้ปัญหาหมอดฆ่าทำลายเนื้อไม้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลการแก้ปัญหาหมอดและแมลงจากงานวิจัยและข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งจึงคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมมาทดลองก่อนนำมาถ่ายทอดให้กับกลุ่มผู้ประกอบการและผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์และต่อยอดผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ได้

อภิปรายผล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในเรื่องการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการจัดการไม้ การรักษาเนื้อไม้ให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถที่จะออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ของชุมชนได้ด้วยตัวเอง เพื่อที่จะได้ลงมือกระทำตามที่ต้องการและการรู้จักเลือกวัสดุ วิธีการเพื่อทำตามที่ต้องการนั้น โดยให้สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบ และคุณสมบัติของวัสดุแต่ละชนิดตามความคิดสร้างสรรค์ สำหรับการออกแบบอีกความหมายหนึ่งที่ทำให้ได้ หมายถึง การปรับปรุงรูปแบบผลงานที่มีอยู่แล้ว หรือสิ่งต่างที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม ให้มีความแปลกความใหม่เพิ่มขึ้น และจากการออกแบบร่างผลิตภัณฑ์พบว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน สอดคล้องกับ เรวัต สุขสิลาญจน์ (2555) ได้เคยกล่าวไว้ว่าแนวทางในการออกแบบ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคการประดิษฐ์คิดค้น เป็นช่วงของการค้นหารูปทรง รูปแบบที่ตรงไปตรงมาเป็นไปตามประโยชน์ใช้สอย ยุคการออกแบบสมัยใหม่ เป็นยุคของรูปทรงที่เรียบง่าย ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ยุคการออกแบบอย่างยั่งยืน เป็นยุค ที่การออกแบบ ต้องไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และ

ผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านจากไม้ไผ่เศรษฐกิจยังมีความสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่เป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นผลงานหรือวิธีการที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ เพื่อให้มีความเข้าใจในผลงานหรือวิธีการร่วมกัน การออกแบบจึงไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะผลงานหรือชิ้นงาน แต่จะเน้นถึงวิธีการในการทำงานต่าง ๆ ด้วย การออกแบบจึงเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูง กลายเป็นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

เรวัต สุขสิริกาญจน์. (2555). จากยุคประดิษฐ์คิดค้นสู่การออกแบบอย่างยั่งยืน. วารสารศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 3(1), 137-150

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2538). ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: พับลิคิสิเนสพริ้นท์.

สมหญิง สุนทรวงษ์. (2557). ไม้กับวิถีชีวิตคนไทย : องค์ความรู้ และรูปแบบการจัดการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัท ดุมาเบส จำกัด.